

TANTÁRGYI TEMATIKA
BTOSVM3N03 Közép-Európa irodalma és kultúrája szem.

Tantárgy neve: Világirodalom	Tantárgy Neptun kódja(i): BTMAN202, BTMAN504, BTOMA7N07, BTOMA8N05, BTOSVM2N02, BTOSVM3N03 (E Neptun kód(ok) a nappali képzésre vonatkozik/vonatkoznak. A levelező képzés Neptun kódjaiban a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)
	Tantárgyfelelős intézet: ME BTK Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézet
	Tantárgyelem: K (K: kötelező, KV: kötelezően választható, SZV: szabadon választható)
Tárgyfelelős (név, beosztás): Kertész Noémi adjunktus	
Közreműködő oktató(k): Kertész Noémi adjunktus	
Tantárgyi egység: Közép-Európa irodalma és kultúrája szem.	
Tantárgyi egység Neptun kódja: BTOSVM3N03 (E Neptun kód a nappali képzésre vonatkozik. A levelező képzés Neptun kódjában a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)	
Javasolt félév: 2 ^Ó (A szak keresztféléves meghirdetésben nem indul, így páratlan számú félév tárgyait csak összes, páros számúéit csak tavasszal lehet felvenni.)	Előfeltétel: nincs (E Neptun kód(ok) a nappali képzésre vonatkozik/vonatkoznak. A levelező képzés Neptun kódjaiban a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)
Óraszám/hét: BTMAN202: 1, BTMAN504, BTOMA7N07, BTOMA8N05, BTOSVM2N02, BTOSVM3N03: 2 (A nappali képzés heti óraszama 14 héten át. A levelező képzések féléves óraszama a következő: heti 1 nappali tagozatos óra esetén a levelező tagozat féléves óraszama 5, heti 2 nappali tagozatos óra esetén a levelező tagozat féléves óraszama 10 stb.)	Számonkérés módja (a/gy/k/b): BTMAN202, BTOMA8N05, BTOSVM2N02: kollokvium, BTMAN504, BTOMA7N07, BTOSVM3N03: gyakorlati jegy (A teljesítés követelményeit lásd alább a <i>Félévközi számonkérés módja és értékelése</i> pontnál.)
Kreditpont: 2	Tagozat: nappali (A tantárgy és a tantárgyi egység adatai és követelményei azonosak a levelező tagozaton is, egyedül a Neptun kód különbözik.)
<p>Tantárgyi egység feladata és célja (röviden összefoglalva): A szeminárium közép-európai szerzők műveinek elemzését állítja középpontba, elsősorban a 20. század második felét, illetve az ezredfordulót jellemző irodalmi jelenségekre és témákra koncentrálna. Arra a kérdésre keresünk választ, hogyan épülnek be a történelmi traumák, a térség kulturális arculatváltozásai, a világirodalmi hatások és az identitáskeresés az irodalomba.</p> <p>Fejlesztendő kompetenciák: <i>tudás:</i> A hallgatók európai és kulturális kontextusukra való kitekintéssel ismerik meg a magyar irodalom kommunikációs formáinak, szövegtípusainak, történelmi folyamatainak és jelentős korszakainak fő jelenségeit, irodalmi értelmezésének ismert eljárásait és módszereit. Képet kapnak az irodalomtudomány jellemző kutatási kérdéseiről, elemzési és értelmezési módszereiről, megismerkednek egyes részterületeinek alapvető szakkifejezéseivel.</p> <p><i>képesség:</i> A hallgatók megismerve az irodalmi hagyományok szerepét a nemzeti identitásképző diskurzusok felépítésében, e jelenségeket releváns európai kontextusban értelmezik. Megtanulnak az irodalomtudomány jellemző kérdéseiről több stílusregiszterben, az adott műfaj szabályrendszerének megfelelően, közérthetően, választékos stílusban írni és beszélni. – Képesek lesznek az irodalmi szövegeket, illetve az ezekhez kapcsolódó kulturális jelenségeket az irodalomtudomány szempontjából értelmezni, a problémákat releváns módszertani megközelítésből elemezni.</p> <p><i>attitűd:</i> A hallgatók megismerik a magyar és az európai identitás nyelvi, vallási és társadalmi,</p>	

történeti és jelenkori sokszínűségét, kiállnak annak megőrzésért. Tudatosan képviselik a megismert szakmai normákat, és hitelesen közvetítik azokat.

autonómia és felelősség:

A hallgatók megtanulnak felelősséget vállalni szövegeikért, tisztán látni azok szakmai értékét és esetleges hiányosságait, betartani a tudományterületen érvényes szakmai és etikai normákat. Tudatosan képviselik az irodalom- és kultúratudomány területén alkalmazott módszereket, és elfogadják más tudományágak eltérő módszertani sajátosságait

Tantárgyi egység tematikus leírása 14 heti bontásban:

1. Trauma és irodalom
- 2.. A tanúságtétel szándéka a holokauszt-irodalomban (Tadeusz Borowski, *Kővilág*; Danilo Kiš, *Kert, hamu*; Paul Celan, *Halálfüge*)
3. Emlékezés, utódemlékezet, holokauszt (Márton László, *Árnyas fűtca*; Piotr Szewc, *Pusztulás*)
4. A GULÁG két krónikása (Alekszandr Szolzsenyicin, *Iván Gyenyiszovics egy napja*, Varlam Salamov, *Kolimai elbeszélések*)
5. Asszonyorsok a világháborúban (Polcz Alaine, *Asszony a fronton*; Anonyma, *Egy nő Berlinben*)
6. Határvidékek, menekülés és letelepedés, kísérletek a megtört kontinuitás irodalmi helyreállítására: Wilno/Vilnius, Danzig/Gdańsk, Fiume/Rijeka esete
7. Tér, irodalom, identitás
8. Esszék a hagyományok megszakadásáról és újrateremtéséről (Czesław Miłosz – Tomas Venclova, *Vilna–Vilnius mint szellemi létforma*; Adam Zagajewski, *Két város. Lemberg, Gliwice*)
9. Grass nyomában – két danzigi/gdański történet (Stefan Chwin, *Hanemann*; Paweł Huelle, *Költőzködés*)
10. Női sorsok, női szerepek a közép-európai prózában (Elfriede Jelinek, *Paula*; Manuela Gretkowska, *Sandra K.*)
11. Három emigráns költő – Czesław Miłosz, Tomas Venclova és Joszif Brodskij
12. Antiutópiák közép- és kelet-európai díszletek közt (Bodor Ádám, *Sinistra körzet*; Włodzimierz Kowalewski, *Szép szoba*)
13. A közép-európai esszé klasszikusai – Közép-Európa reprezentációk a szocializmus ellenében
14. Utazások a periférián – Közép-Európa irodalmi reprezentációja az ezredfordulón (Andrzej Stasiuk, *Útban Babadagba*; Krzysztof Varga, *Turulpörkölt*)

Félévközi számonkérés módja és értékelése (prezentáció, zárthelyi dolgozat, szemináriumi dolgozat beadása stb.):

A félévközi számonkérés módját és értékelését a félév kezdetekor a tantárgyi egység oktatója határozza meg.

Gyakorlati jegy/kollokvium teljesítésének módja és értékelése (félévközi teljesítmény aránya a beszámításnál, ponthatárok stb.): **KSZ**

A kód jelentése:

A = a tantárgy aláírással zárul, amelyben kétfokozatú az értékelés (nem megfelelt, megfelelt). A hallgató legfeljebb az óraszám 30%-át mulaszthatja el következmények nélkül, az ezt meghaladó mértékű hiányzás – kivéve az igazolt betegség miatti hiányzást – esetén az aláírás nem szereshető meg. Az igazolt hiányzás pótlási feltételeit az oktató ismerteti. Az aláírás feltétele, hogy az oktató által a félév során támasztott prezentációs és beadási kötelezettségeknek a hallgató maradéktalanul eleget tegyen.

K = a tantárgy kollokviummal zárul, amelyben ötfokozatú az értékelés (1–5). Az előadások óraszámának legalább 60%-án kötelező a hallgató részvétele, amit jelenléti ívre vezetett aláírásával igazol. Az ennél többet mulasztó hallgató nem kaphat aláírást és nem vizsgázhat. Az előadáshoz évközi zárthelyi dolgozat(ok) társulhat(nak), legfeljebb akkora számban, mint a tantárgyi egység kreditpontszáma. Amennyiben az előadáshoz zárthelyi dolgozat(ok) társul(nak), annak/azoknak az eredménye legalább 30%, legfeljebb 40%-os súllyal esik latba a záró osztályzatban. A zárthelyi dolgozat(ok)ról az oktató a tárgy félévi meghirdetések a Neptun rendszerben ad tájékoztatást. A szakmai követelményekhez képest a hallgatónak minden zárthelyi dolgozatában és a kollokviumon is legalább 50%-os felkészültséget kell igazolnia ahhoz, hogy az elégséges (2) osztályzatot megszerezze.

SZ = a tantárgy gyakorlati jeggyel zárul, amelyben ötfokozatú az értékelés (1–5). A hallgató legfeljebb a szemináriumi óraszám 30%-át mulaszthatja el következmények nélkül, az ezt meghaladó mértékű hiányzás – kivéve az igazolt betegség miatti hiányzást – esetén az aláírás

és a gyakorlati jegy nem szerezhető meg. Az igazolt hiányzás pótlási feltételeit az oktató ismerteti. Az aláírás feltétele, hogy az oktató által a félév során támasztott prezentációs és beadási kötelezettségeknek a hallgató maradéktalanul eleget tegyen. A szemináriumhoz évközi zárthelyi dolgozat(ok) társulhat(nak), annak/azoknak az eredménye legalább 30%, legfeljebb 40%-os súllyal esik latba a záró osztályzatban. A zárthelyi dolgozat(ok)ról az oktató a tárgy félévi meghirdetésekor a Neptun rendszerben ad tájékoztatást. A szakmai követelményekhez képest a hallgatónak minden zárthelyi dolgozatában és a beadott szemináriumi dolgozatában is legalább 50%-os felkészültséget kell igazolnia ahhoz, hogy az elégséges (2) osztályzatot megszerezze.

KSZ = a tantárgy kollokviummal és gyakorlati jeggyel záruló tantárgyi egysége(ke)t egyaránt tartalmaz. Az előbbiekre a K, az utóbbiakra az SZ kódznak megfelelő értékelés vonatkozik.

Kötelező irodalom a tantárgyi egység egészéhez vagy 14 heti tematikus leírásának megfelelő beosztásban:

Elżbieta Rybicka, *Place, Memory, Literature*(from the perspective of geopoetics). *Teksty Drugie* 2012, 2, 126–139.

Szűcs Teri, *A felejtés története. A Holokauszt tanúsága irodalmi művekben*, Pozsony, Kalligram, 2011.

Ajánlott irodalom a tantárgyi egység egészéhez vagy 14 heti tematikus leírásának megfelelő beosztásban:

Przemysław Czapliński, *The “Mythic Homeland” in Contemporary Polish Prose*, Chicago Review, Vol. 46, No. 3/4 . <http://www.questia.com/library/journal/1P3-63921409/the-mythic-homeland-in-contemporary-polish-prose>

Kertész Noémi, *Nyelv, emlék, idegenség: a múlt megidézésének német–lengyel aspektusai Danzig/Gdańsk példáján*, Publicationes Universitatis Miskolciensis Sectio Philosophica 20:(2016) 230–245.

Séllei Nóra, *A női test mint áldozat – Polcz Alaine: Asszony a fronton*, *Korall*, 2015, 59.108–132